

Звіт
про результати фінансового аудиту
Національної комісії, що здійснює державне регулювання
у сферах енергетики та комунальних послуг
за 2020 рік

Зміст

<u>Список скорочень</u>	3
<u>Висновки</u>	5
<u>Вступна частина</u>	13
<u>Основні результати аудиту</u>	17
Значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності	17
Інші результати аудиту	25
Виконання рекомендацій, наданих за результатами попереднього аудиту	31
<u>Внутрішній контроль</u>	33
Недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом	33
Надані рекомендації	36
<u>Інші питання, які мають бути повідомлені</u>	38

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Скорочення	Повна назва
Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI
Закон № 108	Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР «Про оплату праці»
Закон № 117	Закон України від 19.09.2019 № 117-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади»
Закон № 294	Закон України від 14.11.2019 № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік»
Закон № 422	Закон України від 20.12.2019 № 422-IX «Про внесення зміни до пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади» щодо визначення розмірів посадових окладів та інших складових оплати праці, грошового забезпечення працівників правоохоронних та інших органів державної влади»
Закон № 394	Закон України від 19.12.2019 № 394 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення конституційних принципів у сферах енергетики та комунальних послуг»
Закон № 504	Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР «Про відпустки»
Закон № 889	Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу»
Закон № 996	Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
Закон № 1540	Закон України від 22.09.2016 № 1540-VIII «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»
Закон № 2464	Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»
КЗпП	Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII
КПКВК 6341010	бюджетна програма за КПКВК 6341010 «Керівництво та управління у сфері регулювання енергетики та комунальних послуг»
Колективний договір	Колективний договір на 2015-2016 роки, укладений між адміністрацією та трудовим колективом, зареєстрований у Солом'янській районній в місті Києві державній адміністрації за № 214-15 від 22.12.2015
Методрекомендації № 11	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11 «Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору»
МСА	Міжнародні стандарти аудиту
НКРЕКП	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Скорочення	Повна назва
Положення № 559	Положення про Координаційний центр із забезпечення запровадження нового ринку електричної енергії, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 559
Положення № 414	Положення про види, розміри і порядок надання компенсації громадянам у зв'язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.1994 № 414
Положення № 737	Положення про преміювання Голови та членів НКРЕКП, затверджене постановою НКРЕКП від 01.06.2017 № 737
Положення № 23-а	Положення про преміювання працівників НКРЕКП, затверджене наказом НКРЕКП від 19.08.2016 № 23-а (у редакції наказу НКРЕКП від 19.02.2018 № 10-а)
Порядок № 100	Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 № 100
Порядок № 44	Порядок складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509)
Порядок № 153	Порядок залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 № 153
Порядок № 419	Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419
Постанова № 1062	постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001»
Постанова № 304	постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 № 304 «Про умови оплати праці посадових осіб, керівників та керівних працівників окремих державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу»
Постанова № 2085	постанова НКРЕКП від 11.11.2020 № 2085 «Про внесення змін до деяких постанов НКРЕКП»
Стандарт 101	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 20.01.2011 за № 95/18833)
Стандарт 123	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1019/18314)

ВИСНОВКИ

I. Щодо фінансової та бюджетної звітності

Модифікований (умовно-позитивний) висновок

Рахункова палата засвідчує, що відповідно до Закону України «Про Рахункову палату», Плану роботи Рахункової палати на 2021 рік, доручень на виконання заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) Рахункової палати від 02.03.2021 № 02-77, від 30.03.2021 № 02-125, від 17.05.2021 № 02-189 та від 07.06.2021 № 02-225 проведено аудит фінансової та бюджетної звітності НКРЕКП за 2020 рік.

Фінансова звітність НКРЕКП за 2020 рік складається із форм № 1-дс «Баланс»; № 2-дс «Звіт про фінансові результати»; № 3-дс «Звіт про рух грошових коштів»; № 4-дс «Звіт про власний капітал»; № 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності» і підготовлена відповідно до концептуальної основи фінансової звітності з дотриманням вимог, встановлених Стандартом 101.

Бюджетна звітність НКРЕКП за КПКВК 6341010 за 2020 рік складається із форм № 4-1д «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги»; № 4-2д «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень»; № 4-3д «Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду»; № 7д «Звіт про заборгованість за бюджетними коштами» і станом на 01.01.2021 підготовлена відповідно до вимог Бюджетного кодексу з дотриманням вимог Порядку № 44.

Рахункова палата вважає, що взяті окремо або в сукупності викривлення фінансової та бюджетної звітності НКРЕКП за 2020 рік є одночасно суттєвими, проте невсеохоплюючими.

ВИСНОВКИ

Підстава для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо фінансової та бюджетної звітності

У фінансовій та бюджетній звітності НКРЕКП за 2020 рік виявлено ряд викривлень, які є суттєвими, проте невсеохоплюючими, зокрема:

- у порушення вимог пункту 44 Порядку № 153 НКРЕКП перевищено строки зарахування на баланс матеріальних цінностей, отриманих 22.07.2020 на суму 118350,0 грн (кінцевий строк зарахування на баланс – 01.08.2020) – на п'ять місяців, 19.11.2020 на суму 707157,31 грн (кінцевий строк зарахування на баланс – 29.11.2020) – на один місяць. Через несвоєчасне зарахування на баланс матеріальних активів у звітності за 2020 рік не відображено операційних витрат від амортизації загалом на 9837,98 грн (рядок 1002 форми 1-дс; рядок 2850 форми 2-дс; рядок 050 форми 5-дс);

- у порушення вимог пункту 5 розділу III Стандарту 101 станом на 01.01.2021 завищено показник рядка 1320 у фінансовій звітності форми 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності за 2020 рік» щодо отриманої у 2020 році міжнародної технічної допомоги (сканери, ноутбуки, сервер, блок безперебійного живлення) на суму 825507,00 грн;

- у порушення вимог Стандарту 123 та з недотриманням вимог Методрекомедацій № 11 на субрахунку 1812 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» обліковуються активи, які мають відображатися на субрахунку 1113 «Інші необоротні матеріальні активи», на суму 14725,43 гривні. Через помилково обліковані на субрахунку 1812 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» матеріальні активи, які необхідно відобразити на субрахунку 1113 «Малоцінні необоротні матеріальні активи», на кінець 2020 року у формі 1-дс показник рядка 1001 занижено на 14725,43 грн; рядка 1002 – на 7362,72 грн; рядка 1000 – на 7362,71 грн; а рядка 1050 – завищено на 14725,43 гривні.

ВИСНОВКИ

II. Щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат

Модифікований (умовно-позитивний) висновок

На думку Рахункової палати, частину фінансово-господарських операцій проведено з порушенням вимог нормативно-правових актів, які регулюють питання використання бюджетних коштів.

Підстава для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат

Положення про облікову політику в НКРЕКП не відповідає фактичному стану обліку основних засобів та потребує доповнення в частині визначення фактичних підгруп об'єктів основних засобів відповідно до строків їх корисного використання.

Рахункова палата відзначає: у 2020 році в НКРЕКП не створено на належному рівні та у визначений законодавством спосіб системи внутрішнього контролю.

Організаційно та функціонально створення системи внутрішнього контролю в НКРЕКП розпочато у 2019 році, але в порушення вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу у 2020 році НКРЕКП не забезпечено належним чином створення та ефективного функціонування системи внутрішнього контролю відповідно до Постанови № 1062.

На кінець 2020 року в НКРЕКП не завершено створення 4 із 5 передбачених Постановою № 1062 елементів системи внутрішнього контролю: *внутрішнього середовища контролю* (4 підрозділи центрального апарату НКРЕКП); *управління ризиками* (3 підрозділи); *заходів контролю* (14 підрозділів); *моніторингу* (жодний підрозділ). Працював лише елемент «інформація та комунікація». Взагалі не залучено до створення системи внутрішнього контролю територіальних органів НКРЕКП.

Внутрішнім аудитом НКРЕКП у 2020 році не надано об'єктивної оцінки функціонування внутрішнього контролю та його елементів. Проведено чотири заходи внутрішнього аудиту, надані за результатами яких висновки не відображають реального стану і недоліків системи внутрішнього контролю.

ВИСНОВКИ

Аудитом встановлено випадки порушень вимог чинного законодавства, які є суттєвими, проте невсеохоплюючими, зокрема:

- НКРЕКП порушено вимоги частини першої статті 115 КЗпП та Колективного договору щодо дотримання термінів виплати заробітної плати. За першу половину січня 2020 року заробітну плату на суму 6551,7 тис. грн виплачено на 5 днів пізніше визначеного Колективним договором строку;

- у січні, жовтні, листопаді 2020 року при наданні/погодженні подання про встановлення розміру премії працівникам НКРЕКП порушено визначені пунктами 3.2 і 3.3 розділу 3 Положення № 23-а терміни (згідно з пунктом 3.4 порушення термінів є підставою для невстановлення премії). Незважаючи на це, в порушення зазначених пунктів Положення № 23-а премію на суму 2278,2 тис. грн встановлено та виплачено, що також є порушенням вимог абзацу третьої частини шостої статті 52 Закону № 889 щодо встановлення премій відповідно до затвердженого керівником Положення про преміювання;

- систематично порушувалися вимоги частини четвертої статті 115 КЗпП і статті 21 Закону № 504 щодо дотримання термінів виплати заробітної плати за час відпустки (не пізніше ніж за три дні до початку відпустки). З порушенням зазначених термінів виплачено заробітну плату за час відпустки на загальну суму 20693,9 тис. гривень. Отже, несвоєчасно сплачено нарахування на заробітну плату на суму 4553,3 тис. грн, що є порушенням вимог абзацу другої частини восьмої статті 9 Закону № 2464 щодо виплати заробітної плати одночасно зі сплатою єдиного внеску;

- порушено вимоги частини першої статті 116 КЗпП щодо виплати при звільненні працівника всіх сум, що йому належать (виплати мають проводитися в день звільнення). При звільненні 16 працівників НКРЕКП розрахунки з ними на загальну суму 866,4 тис. грн здійснено несвоєчасно (після дати звільнення). Крім того, в порушення вимог абзацу другої частини восьмої статті 9 Закону № 2464 несвоєчасно сплачено нарахування на заробітну плату на загальну суму 190,6 тис. грн;

ВИСНОВКИ

- надбавку за таємність завідувачу режимно-секретного сектору НКРЕКП на суму 62,9 тис. грн виплачено відповідно до наказу НКРЕКП, прийнятого на підставі допуску СБУ, строк дії якого сплив, що є порушенням пункту 6 Положення № 414 у частині неприйняття відповідного наказу з урахуванням нових даних;
- у 2020 році обчислення середньої заробітної плати для оплати часу щорічної відпустки та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань здійснено на підставі розрахункового періоду, який починався з 01.01.2020, а не 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю надання відпустки, без змінення структури заробітної плати, що є порушенням вимог Порядку № 100. Відповідно, виплати на загальну суму 32231,4 тис. грн (у т. ч. 32157,3 тис. грн – заробітна плата за час відпустки та 74,1 тис. грн – матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань (один працівник)) здійснено з порушенням абзацу першого пункту 2 розділу II Порядку № 100.

Крім того, аудит засвідчив, що затверджене НКРЕКП Положення № 737 є недосконалим, що призвело до неможливості перевірки дотримання передбачених пунктом 2.1 Положення № 737 критеріїв оцінки особистого внеску Голови та членів НКРЕКП у загальний результат роботи НКРЕКП (якість виконання завдань і функцій, ініціативність у роботі; терміновість виконання завдань; виконання додаткового обсягу завдань; трудова дисципліна) при здійсненні видатків на преміювання зазначених осіб на суму 2180,8 тис. гривень.

До 11.11.2020 Положення № 737 визначало, що премія за квартал виплачується не пізніше терміну виплати заробітної плати за другу половину першого місяця кварталу, наступного за звітним (пункт 3.3), і не передбачало особливостей преміювання Голови та членів НКРЕКП за IV квартал. На практиці виплати премії за IV квартал здійснювались у наступному бюджетному періоді. Зокрема, преміювання за IV квартал 2019 року Голови та членів НКРЕКП у сумі 568,6 тис. грн здійснено за рахунок видатків державного бюджету 2020 року.

ВИСНОВКИ

З 11.11.2020 Положенням № 737 (з урахуванням змін, внесених Постановою № 2085) визначено, що премія за квартал виплачується не пізніше терміну виплати заробітної плати за другу половину місяця, у якому прийнято рішення про встановлення такої премії. Винятком є квартальна премія, що припадає на останній квартал календарного року і виплачується не пізніше грудня року, в якому проводиться преміювання. Отже, питання виплати премії за IV квартал поточного бюджетного року за рахунок бюджетних призначень цього періоду унормовано. При цьому створено умови для прийняття рішень щодо преміювання керівного складу НКРЕКП без врахування результатів роботи за звітний період.

Прийняття НКРЕКП Постанови № 2085 дало змогу здійснити преміювання Голови та членів НКРЕКП за результатами роботи у III кварталі 2020 року у листопаді 2020 року. Видатки державного бюджету на преміювання Голови та членів НКРЕКП за III квартал 2020 року становили 554,21 тис. гривень.

Відповідальність управлінського персоналу за фінансову та бюджетну звітність

Керівник апарату НКРЕКП і начальник управління з фінансово-економічних питань, бухгалтерського обліку та звітності – головний бухгалтер є відповідальними за складання та достовірне подання фінансової і бюджетної звітності згідно з вимогами Порядку № 44, Порядку № 419, Стандарту 101.

При цьому обов'язком Голови НКРЕКП є організація та забезпечення здійснення внутрішнього контролю відповідно до вимог Бюджетного кодексу та Постанови № 1062.

ВИСНОВКИ

Відповідальність Рахункової палати за аудит фінансової та бюджетної звітності

Відповідальність Рахункової палати при наданні висновку щодо фінансової та бюджетної звітності визначено Законом України «Про Рахункову палату».

Відповідно до Закону України «Про Рахункову палату» член Рахункової палати несе персональну відповідальність за достовірність та неупередженість матеріалів фінансового аудиту НКРЕКП за 2020 рік.

Під час проведення аудиту отримано прийнятні докази щодо сум та інформації, розкритих у фінансовій та бюджетній звітності в обсязі, достатньому для отримання обґрунтованої впевненості, що вони не містять суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилок. Незважаючи на те, що обґрунтована впевненість означає високий рівень впевненості, це не є гарантією, що аудит, проведений відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), завжди дає змогу виявити суттєві викривлення, якщо такі існують. Викривлення, спричинені шахрайством або помилками, вважаються суттєвими, якщо взяті окремо або в сукупності, вони, як обґрунтовано очікується, можуть достатньо впливати на економічні рішення користувачів, прийняті на підставі цієї фінансової та бюджетної звітності.

Відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI) протягом усього аудиту члени контрольної групи застосовували професійне судження та дотримувалися принципу професійного скептицизму. Члени контрольної групи під час аудиту керувалися Методичним посібником з питань фінансового аудиту, затвердженим рішенням Рахункової палати від 17.12.2019 № 37-9.

Крім того, Рахункова палата:

ідентифікує та оцінює ризики суттєвих викривлень фінансової та бюджетної звітності, пов'язаних із шахрайством або помилками; розробляє та виконує аудиторські процедури у відповідь на ризики; отримує аудиторські докази, достатні та прийнятні для використання їх як підстави для надання висновку. Ризик невиявлення суттєвих викривлень внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлень внаслідок помилок, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування засобами внутрішнього контролю;

ВИСНОВКИ

отримує розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розроблення аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для надання висновку щодо ефективності системи внутрішнього контролю;

оцінює прийнятність застосовуваної облікової політики;

оцінює загальне подання, структуру та зміст фінансової та бюджетної звітності, включаючи розкриття інформації, та чи відображено операції та події, що є підставою для складання звітності, у спосіб, який забезпечує достовірне подання.

Рахункова палата повідомляє тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту, значні аудиторські знахідки, виявлені під час аудиту, включаючи будь-які виявлені значні недоліки системи внутрішнього контролю.

Рахункова палата повинна отримати належні докази, достатні для обґрунтованої впевненості, що надходження і витрати, відображені у фінансовій та бюджетній звітності, відповідають цілям, визначеним Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», а фінансово-господарські операції проведено згідно з вимогами нормативно-правових актів.

Член Рахункової палати

І. М. Яремчук

Вступна частина: стан виконання аудиту та

загальний висновок

Вступ

Аудит проведено з урахуванням норм Методичного посібника з питань фінансового аудиту, затвердженого рішенням Рахункової палати від 17.12.2019 № 37-9.

Звіт про результати фінансового аудиту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг за 2020 рік (далі – Звіт) підсумовує основні питання аудиту фінансової та бюджетної звітності НКРЕКП.

Питання, висвітлені у цьому звіті, детально обговорені з управлінським персоналом НКРЕКП.

Фінансовий аудит НКРЕКП проводиться вперше.

Що зроблено

Аудит проведено з урахуванням підходу, відображеного у Звіті про планування фінансового аудиту (далі – Звіт про планування), наданому НКРЕКП 30.03.2021, а також вимог Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю, у тому числі ISSAI 2260/MCA 260 «Повідомлення інформації тим, кого наділено найвищими повноваженнями».

Яким є стан виконання аудиту

Аудит завершено у строки, визначені графіком проведення аудиту, відображеним у Звіті про планування.

Загальний висновок

Загальний висновок Рахункової палати полягає в тому, що фінансова та бюджетна звітність НКРЕКП за 2020 рік відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан НКРЕКП станом на 01.01.2021, фінансові результати і грошові потоки за 2020 рік.

Більш детальну інформацію, включаючи перелік ідентифікованих аудитором невідповідностей, наведено далі.

Вступна частина: стан виконання аудиту та загальний висновок

Мета аудиту

Перевірка, аналіз, оцінка правильності ведення, повноти обліку, достовірності фінансової та бюджетної звітності за 2020 рік; встановлення фактичного стану справ щодо використання НКРЕКП у 2020 році коштів державного бюджету за КПКВК 6341010; дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами; надання оцінки щодо управління фінансовими ресурсами та внутрішнього контролю.

Предмет аудиту

Кошти державного бюджету, виділені НКРЕКП у 2020 році за КПКВК 6341010; фінансова та бюджетна звітність НКРЕКП за 2020 рік; облікова політика НКРЕКП; первинні документи та дані бухгалтерського обліку; книга «Журнал-головна»; реєстри синтетичного обліку (меморіальні ордери, накопичувальні відомості); реєстри аналітичного обліку (книги, картки, відомості); документи щодо нарахування та оплати праці членам НКРЕКП, працівникам центрального апарату і територіальних органів НКРЕКП; документи щодо здійснення публічних закупівель; договори, які укладались, виконувались у 2020 році; фінансово-господарські операції, а також елементи автоматизації обліку; накази та інші розпорядчі акти; система внутрішнього контролю; інші статистичні і довідкові матеріали, які характеризують стан використання бюджетних коштів.

Обсяг коштів, охоплених аудитом

Законом № 294 бюджетні призначення НКРЕКП як головному розпоряднику бюджетних коштів передбачено за рахунок спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 6341010 у сумі 487522,5 тис. гривень.

Аудитом охоплено кошти спеціального фонду державного бюджету у сумі 487522,5 тис. грн, з яких:

465071,1 тис. грн – кошти, використані НКРЕКП за КПКВК 6341010;

22451,4 тис. грн – невикористані кошти на кінець 2020 року.

Вступна частина: стан виконання аудиту та

загальний висновок

Суттєвість за характером (сутністю)

Сфери аудиту, за якими визначалися рівні суттєвості: нефінансові активи балансу; позабалансовий облік; витрати на оплату праці.

Таблиця критеріїв та показників, які використовуються для розрахунку суттєвості.

грн

Критерій суттєвості	Рівень суттєвості	Суттєвість виконання	Вочевидь незначна (несуттєва) помилка
Нефінансові активи балансу*			
Основні засоби	82146,0	59350,0	821,0
Нематеріальні активи	1993,0	1440,0	20,0
Запаси	4609,0	3330,0	46,0
Позабалансовий облік*			
Орендовані основні засоби та нематеріальні активи	15103,0	10912,0	151,0
Активи на відповідальному зберіганні	13159,0	9507,0	132,0
Витрати на оплату праці**			
Витрати на оплату праці	373609,0	269933,0	3736,0

* Рівень суттєвості – 0,5 відс. залишку валюти балансу на кінець 2020 року.

** Рівень суттєвості – 0,1 відс. залишку валюти балансу на кінець 2020 року.

З метою розуміння заходів контролю у межах визначених сфер аудиту окремо зосереджено увагу на тестуванні засобів внутрішнього контролю.

Будь-які суми, пов'язані з розтратою державних коштів, вважатимуться значними.

Вступна частина стан виконання аудиту та загальний висновок

Суттєвість за характером (сутністю)

Пунктом 4(е) МСА 315 встановлено: значні ризики – це ідентифіковані та визначені ризики суттєвих викривлень, що, за суженням аудиторів, потребують спеціального розгляду під час аудиту.

При проведенні аудиту застосовано категорію «суттєвість». Згідно з МСА викривлення, включаючи пропуски, вважаються суттєвими, якщо обґрунтовано очікується, що вони окремо або в сукупності можуть вплинути на економічні рішення користувачів, які приймаються на підставі фінансової звітності.

З точки зору і позиції аудиторів, суттєвість – це максимально припустимий розмір помилкової або пропущеної суми у фінансовій звітності, якою аудитор може знехтувати, тому що вона не вплине на рішення користувачів звітності.

Для сфер аудиту «Нефінансові активи балансу» та «Позабалансовий облік» аудиторами обрано рівень суттєвості 0,5 відс. залишку валюти балансу на кінець 2020 року, для сфери «Витрати на оплату праці», враховуючи значну питому вагу цих витрат (97,3 відс. усіх витрат НКРЕКП за обмінними операціями), рівень суттєвості зменшено до 0,1 відс. залишку валюти балансу на кінець 2020 року.

МСА 320 (§ 9) визначає суттєвість виконання як суму або суми, визначені аудитором на рівні, що нижчий від суттєвості для фінансової звітності в цілому, для того, щоб знизити до прийнятно низького рівня ймовірність того, що сукупність не виправлених і не виявлених викривлень може перевищити розмір суттєвості для фінансової звітності в цілому.

Аудиторами застосовано суттєвість виконання (рівень суттєвості мінус очікувана найбільш вірогідна помилка (15,0 відс. суттєвості), скоригована на додаткову межу безпеки (85,0 відсотка)). Для вочевидь незначної (несуттєвої) помилки аудиторами застосовано значення 0,5 відс. суттєвості виконання.

Виявлені знахідки щодо ідентифікованих значних ризиків викривлень фінансової та бюджетної звітності внаслідок помилок, порушення вимог чинного законодавства та шахрайства відображено у цьому Звіті (ідентифіковані значні ризики відображено у Звіті про планування).

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Система внутрішнього контролю належним чином не створена та неефективна

Ризик:
всеохоплюючий

Сфера: *система бухгалтерського обліку*

Опис ризику

Неспроможність діючої системи внутрішнього контролю виявити та відреагувати на ідентифіковані ризики щодо надійності фінансової та бюджетної звітності, ефективності й результативності, а також відповідності законодавчим і нормативно-правовим актам, у тому числі фінансовому контролю.

Реагування

Здійснено тестування ефективності забезпечення засобів внутрішнього контролю у визначених сферах аудиту.

Знахідки

У порушення вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу у 2020 році НКРЕКП не забезпечено належним чином створення та ефективного функціонування системи внутрішнього контролю відповідно до Постанови № 1062.

Роботу зі створення системи внутрішнього контролю в НКРЕКП розпочато у 2019 році. На кінець 2020 року не завершено створення в повному обсязі 4 із 5 елементів системи внутрішнього контролю: *внутрішнього середовища контролю* (4 підрозділи центрального апарату); *управління ризиками* (3 підрозділи); *заходів контролю* (14 підрозділів центрального апарату); *моніторингу* (жодний суб'єкт внутрішнього контролю НКРЕКП не надавав у 2020 році інформації щодо цього елементу). Працює лише елемент «інформація та комунікація». Взагалі не залучено до створення системи внутрішнього контролю територіальних органів.

Внутрішнім аудитом у 2020 році не надано об'єктивної оцінки функціонування в НКРЕКП системи внутрішнього контролю. Проведено чотири заходи аудиту, надані висновки за результатами яких не відображають реального стану і недоліків системи внутрішнього контролю. Рекомендації з поліпшення системи внутрішнього контролю не надавались.

Засвідчено наявність ризику появи, невиявлення і не виправлення суттєвого викривлення інформації в потрібний термін за допомогою відповідних засобів контролю.

Виявлений недолік оцінено як такий, що має високий ризик, заслуговує на увагу керівництва.

Рекомендовано удосконалити систему внутрішнього контролю, що забезпечить здійснення оцінки правильності складання бюджетної та фінансової звітності до її надання у відповідні державні органи; забезпечити внутрішній аудит правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності.

(Див. розділ «Внутрішній контроль: надані рекомендації»).

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Витрати на оплату праці як основні елементи, що значно впливають на формування витрат

Ризик:
специфічний

Сфера:
Витрати на оплату праці

Опис ризику

Складова витрат на оплату праці становить 81,8 відс. усіх витрат за обмінними операціями. Витрати на оплату праці з нарахуваннями на неї становлять 97,3 відс. всіх витрат.

Нестворення системи внутрішнього контролю підвищує вірогідність викривлень та помилок.

Реагування

Збільшено обсяг тестування щодо тверджень законності, точності нарахувань та виплат персоналу за окремі місяці, оцінено виплати керівництву об'єкта контролю як такі, що є ключовими елементами.

Знахідки

Гранична чисельність працівників НКРЕКП – 600 шт. од., з них 7 шт. од. – Голова і члени; 475 шт. од. – центральний апарат (454 державні службовці, у т. ч. категорії «А» та «Б» – 161 шт. од., категорії В – 293 шт. од.; 10 працівників, які виконують функції з обслуговування; 11 робітників, зайнятих обслуговуванням); 118 шт. од. – територіальні органи (державні службовці, у т. ч. категорії «Б» – 28 шт. од., категорії «В» – 90 шт. одиниць). Кількість посад державної служби категорій «А» і «Б» становить третину штатної чисельності, що відповідає вимогам Закону № 889.

Фактична чисельність працівників НКРЕКП – 523 шт. од., з них 6 шт. од. – Голова і члени; 417 шт. од. – центральний апарат, 100 шт. од. – територіальні органи.

У 2020 році видатки спеціального фонду державного бюджету на оплату праці працівників НКРЕКП становили 373609,5 тис. грн: державні службовці – 354804,7 тис. грн (95 відс.); Голова та члени НКРЕКП – 14849,7 тис. грн (4 відс.); працівники, які виконують функції з обслуговування, – 2276,2 тис. грн (0,6 відс.); робітники, зайняті обслуговуванням, – 1678,9 тис. грн (0,4 відсотка). Нарахування на оплату праці становили 70999,9 тис. гривень.

У структурі заробітної плати державних службовців НКРЕКП найбільшу питому вагу становили посадові оклади – 52,4 відс. (186006,6 тис. грн); надбавка за вислугу років – 16,6 відс. (58938,7 тис. грн); заробітна плата за час відпустки – 8,8 відс. (31035,4 тис. гривень). Грошова допомога у розмірі середньомісячної заробітної плати при наданні відпустки становила 7,1 відс. (25045,0 тис. грн), для вирішення соціально-побутових питань – 3,8 відс. (13454,7 тис. гривень). Премія та надбавка за інтенсивність праці – 5,3 відс. (18946,3 тис. грн) та 3,1 відс. (10959,9 тис. грн) відповідно.

У структурі заробітної плати Голови та членів НКРЕКП виплати за посадовим окладом становили 46,8 відс. (6499,5 тис. грн), премії – 15,7 відс. (2180,8 тис. грн), надбавка за вислугу років – 9,7 відс. (1351,46 тис. грн), матеріальна допомога на оздоровлення – 8,1 відс. (1130,2 тис. грн), матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань – 6,8 відс. (940,58 тис. грн), надбавка за роботу із секретними матеріалами – 6,4 відс. (889,3 тис. грн), заробітна плата за час відпустки (компенсації відпустки) – 6,3 відс. (880,0 тис. грн), лікарняні за рахунок фонду заробітної плати – 0,2 відс. (27,7 тис. гривень).

Крім того, видатки державного бюджету на компенсацію відповідно до частини дев'ятої статті 8 Закону № 1540 заробітної плати двом членам НКРЕКП, яких звільнено у 2019 році, становили 950,0 тис. гривень.

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Знахідки

Здійснені під час аудиту тестування виявили, що:

НКРЕКП порушено вимоги частини першої статті 115 КЗпП та Колективного договору щодо дотримання термінів виплати заробітної плати. За першу половину січня 2020 року заробітну плату на суму 6551,7 тис. грн виплачено на 5 днів пізніше визначеного Колективним договором строку;

- у січні, жовтні, листопаді 2020 року при наданні/погодженні подання про встановлення розміру премії працівникам НКРЕКП порушено визначені пунктами 3.2 і 3.3 розділу 3 Положення № 23-а терміни (згідно з пунктом 3.4 порушення термінів є підставою для невстановлення премії). Незважаючи на це, в порушення зазначених пунктів Положення № 23-а премію на суму 2278,2 тис. грн встановлено та виплачено, що також є порушенням вимог абзацу третього частини шостої статті 52 Закону № 889 щодо встановлення премій відповідно до затвердженого керівником Положення про преміювання;

- систематично порушувалися вимоги частини четвертої статті 115 КЗпП і статті 21 Закону № 504 щодо дотримання термінів виплати заробітної плати за час відпустки (не пізніше ніж за три дні до початку відпустки). З порушенням зазначених термінів виплачено заробітну плату за час відпустки на загальну суму 20693,9 тис. гривень. Отже, несвоєчасно сплачено нарахування на заробітну плату на суму 4553,3 тис. грн, що є порушенням вимог абзацу другого частини восьмої статті 9 Закону № 2464 щодо виплати заробітної плати одночасно зі сплатою єдиного внеску;

- порушено вимоги частини першої статті 116 КЗпП щодо виплати при звільненні працівника всіх сум, що йому належать (виплати мають проводитися в день звільнення). При звільненні 16 працівників НКРЕКП розрахунки з ними на загальну суму 866,4 тис. грн здійснено несвоєчасно (після дати звільнення). Крім того, в порушення вимог абзацу другого частини восьмої статті 9 Закону № 2464 несвоєчасно сплачено нарахування на заробітну плату на загальну суму 190,6 тис. грн;

- надбавку за таємність завідувачу режимно-секретного сектору НКРЕКП на суму 62,9 тис. грн виплачено відповідно до наказу НКРЕКП, прийнятого на підставі допуску СБУ, строк дії якого сплив, що є порушенням пункту 6 Положення № 414 у частині неприйняття відповідного наказу з урахуванням нових даних;

Ризик:
специфічний

Сфера:
*Витрати на
оплату праці*

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Знахідки

- у 2020 році обчислення середньої заробітної плати для оплати часу щорічної відпустки та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань здійснено на підставі розрахункового періоду, який починався з 01.01.2020, а не 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю надання відпустки, без змінення структури заробітної плати, що є порушенням вимог Порядку № 100. Відповідно, виплати на загальну суму 32231,4 тис. грн (у т. ч. 32157,3 тис. грн – заробітна плата за час відпустки та 74,1 тис. грн – матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань (один працівник)) здійснено з порушенням абзацу першого пункту 2 розділу II Порядку № 100.

Крім того, аудит засвідчив, що затверджене НКРЕКП Положення № 737 є недосконалим, що призвело до неможливості перевірки дотримання передбачених пунктом 2.1 Положення № 737 критеріїв оцінки особистого внеску Голови та членів НКРЕКП у загальний результат роботи НКРЕКП (якість виконання завдань і функцій, ініціативність у роботі; терміновість виконання завдань; виконання додаткового обсягу завдань; трудова дисципліна) при здійсненні видатків на преміювання зазначених осіб на суму 2180,8 тис. гривень.

Виявлені недоліки оцінено як такі, що мають високий ризик, заслуговують на увагу керівництва.

Рекомендовано забезпечити дотримання вимог чинного законодавства при нарахуванні заробітної плати та проведенні розрахунків з працівниками; переглянути та узгодити з вимогами чинного законодавства норми внутрішніх порядків оплати праці, преміювання та умов Колективного договору.

(Див. розділ «Внутрішній контроль: надані рекомендації»).

Ризик:
специфічний

Сфера:
Витрати на
оплату праці

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

**Зростання
первісної
вартості
основних
засобів**

**Ризик:
специфічний**

**Сфера:
нефінансові
активи балансу**

Опис ризику

На кінець 2020 року первісна вартість основних засобів зросла на 5,7 млн грн і становила 31,6 млн гривень. Залишкова вартість основних засобів становила 86,4 відс. валюти балансу, що є значним показником, який впливає на формування звітності і потребує додаткової уваги аудиторів для з'ясування тверджень щодо залишків на рахунках.

Реагування

У частині придбання основних засобів здійснено аудиторські процедури для з'ясування тверджень повноти, настання, точності, класифікації, закриття періоду, законності.

У частині вибуття основних засобів здійснено аудиторські процедури для з'ясування тверджень настання, точності, класифікації, закриття періоду, законності. Щодо залишків основних засобів здійснено аудиторські процедури для з'ясування тверджень існування, прав та зобов'язань, подання.

Знахідки

У рядку 1001 форми № 1-дс «Баланс» відображено залишки за такими субрахунками обліку основних засобів: 1013 «Будівлі, споруди та передавальні пристрої»; 1014 «Машини та обладнання»; 1015 «Транспортні засоби»; 1016 «Інструменти, прилади, інвентар». Рядок 1001 також містить залишки за субрахунками інших необоротних матеріальних активів: 1113 «Малоцінні необоротні матеріальні активи»; 1114 «Білизна, постільні речі, одяг та взуття».

НКРЕКП порушено строки зарахування на баланс матеріальних цінностей, визначені Порядком № 153: матеріальні цінності на суму 118350,0 грн, отримані 22.07.2020 (кінцевий строк зарахування на баланс – до 01.08.2020), зараховано на баланс пізніше на 5 місяців; на суму 707157,31 грн отримані 19.11.2020 (кінцевий строк зарахування на баланс – до 29.11.2020), – на 1 місяць.

Через несвоєчасне зарахування на баланс та введення в експлуатацію матеріальних активів:

- у звітності за 9 місяців (форма № 1-дс, рядок 1001) не відображено вартості основних засобів на суму 118350,0 грн;

- протягом чотирьох місяців не нараховувалась амортизація основних засобів (вартість 118350,0 грн), сума якої, зважаючи на строк корисного використання, – 3945,0 грн (118350:120 міс. x 4 міс.);

- протягом одного місяця не нараховувалась амортизація основних засобів (вартість 707157,31 грн), сума якої, зважаючи на строк корисного використання, – 5892,98 грн (707157,31:120 міс. X 1 місяць).

На кінець 2020 року на Кт 1412 мали бути відображені амортизаційні відрахування на суму 9837,98 гривні.

Виявлений недолік оцінено як такий, що має високий ризик, заслуговує на увагу керівництва.

Рекомендовано відкоригувати бухгалтерський облік та у фінансовій звітності за 2020 рік відобразити операційні витрати від амортизації невчасно зарахованих на баланс основних засобів.

(Див. розділ «Внутрішній контроль: надані рекомендації»).

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Зростання запасів

Опис ризику

Питома вага показника залишку запасів на кінець року – 4,8 відс. валюти балансу.

Враховуючи не виробничу специфіку діяльності об'єкта аудиту (орган державної влади зі спеціальним статусом), наявність та зростання виробничих запасів на суму 257,1 тис. грн потребує додаткової уваги аудиторів та з'ясування тверджень щодо залишків на рахунках.

Реагування

У частині придбання та вибуття запасів здійснено процедури для з'ясування тверджень повноти, настання, точності, класифікації, закриття періоду, законності.

Щодо залишків здійснено аудиторські процедури для з'ясування тверджень існування, подання, прав та зобов'язань.

Ризик:
специфічний

Сфера:
нефінансові
активи балансу

Знахідки

У рядку 1050 форми № 1-дс «Баланс» відображено залишки за такими субрахунками обліку виробничих запасів: 1514 «Пально-мастильні матеріали»; 1515 «Запасні частини». У цьому рядку також відображено залишки за субрахунком обліку інших нефінансових активів – 1812 «Малоцінні та швидкозношувані предмети».

У порушення Стандарту 123 та з недотриманням вимог Методрекомедацій № 11 на субрахунку 1812 обліковувалися активи, які мають відображатися на субрахунку 1113 «Інші необоротні матеріальні активи».

На початок 2020 року на субрахунку 1113 не відображено активів на суму 17794,43 грн, відповідно, не відображено на Кт 1412 амортизаційних відрахувань на початок 2020 року (50 відс.) на суму 8897,21 гривні.

За придбаними у 2020 році та списаними як малоцінні швидкозношувані предмети активами завищення витрат при списанні у 2020 році становило 6369,0 гривні.

На кінець 2020 року мали бути відображені із субрахунку 1812 на Дт 1113 – активи на суму 14725,43 грн; на Кт 1412 – амортизаційні відрахування (50 відс.) на суму 7362,72 грн (з Дт 1412 на Кт 8014 «Амортизація»).

Виявлений недолік оцінено як такий, що має середній ступінь ризику.

Рекомендовано відкоригувати бухгалтерський облік та у фінансовій звітності за 2020 рік відобразити суми зміни активів і витрат.

(Див. розділ «Внутрішній контроль: надані рекомендації»).

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Значні залишки активів на відповідальному зберіганні на кінець звітного періоду

Ризик:
специфічний

Сфера:
позабалансовий облік

Опис ризику

Імовірність суттєвого викривлення фінансової звітності на кінець звітного періоду внаслідок утворення значних залишків активів на відповідальному зберіганні на позабалансовому рахунку на кінець звітного періоду

Реагування

Аудиторами здійснено аудиторські процедури для з'ясування тверджень повноти, точності, класифікації, законності, прав та зобов'язань, закриття періоду.

Знахідки

Здійснені під час аудиту тестування виявили:

1. На позабалансовому субрахунку 021 «Активи на відповідальному зберіганні розпорядників бюджетних коштів» на кінець 2020 року обліковуються нематеріальні активи та матеріальні цінності, отримані за договорами про передачу майна від ДП «Енергоринок» для забезпечення діяльності Координаційного центру із забезпечення запровадження нового ринку електричної енергії, на загальну суму 1626,7 тис. гривень.

Відповідно до пункту 13 Положення № 559 організаційне, протокольне та інформаційне забезпечення діяльності Координаційного центру здійснює його секретаріат (функції секретаріату виконує центральний апарат НКРЕКП).

3 липня 2019 року в Україні запроваджено нову модель ринку електроенергії. У 2020 році засідання Координаційного центру не проводились, ДП «Енергоринок» перебуває у стадії ліквідації, ДП «Гарантований покупець» та ДП «Оператор ринку» є правонаступниками майна, прав та обов'язків ДП «Енергоринок».

Через неприйняття НКРЕКП відповідних управлінських рішень щодо повернення майна, отриманого від ДП «Енергоринок», у бухгалтерському обліку НКРЕКП на позабалансовому обліку завищено вартість активів на 1626,7 тис. гривень. Отже, річну фінансову звітність у формі 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності за 2020 рік» викривлено на вказану суму, що є порушенням пункту 5 розділу III Стандарту 101.

Основні результати аудиту: значні ризики викривлень фінансової та бюджетної звітності

Ризик:
специфічний

Сфера:
позабалансовий облік

Знахідки

2. Станом на 01.01.2021 отриману у 2020 році міжнародну технічну допомогу (сканери, ноутбуки, сервер, блок безперебійного живлення) на суму 825,5 тис. грн відображено в балансі НКРЕКП на субрахунку 1014 «Машини та обладнання» з одночасним відображенням у позабалансовому обліку на субрахунку 021 «Активи на відповідальному зберіганні розпорядників бюджетних коштів». Відповідно, завищено показник рядка 1320 у фінансовій звітності форми 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності за 2020 рік», що призвело до викривлення фінансової звітності НКРЕКП і порушення пункту 5 розділу III Стандарту 101.

Виявлені недоліки оцінено як такі, що мають високі ступені ризиків, заслуговують на увагу керівництва.

Рекомендовано ініціювати припинення договорів, укладених з ДП «Енергоринок», з одночасним поверненням нематеріальних активів і матеріальних цінностей. Порушення щодо завищення активів на суму 825,5 тис. грн усунено під час аудиту.

(Див. розділ «Внутрішній контроль: надані рекомендації»).

Основні результати аудиту: інші результати

Дотримання законодавчих норм, недоліки

Статтею 8 Закону № 1540 встановлено, що до складу НКРЕКП входять сім членів, у тому числі Голова. Строк повноважень членів НКРЕКП – шість років.

До 01.07.2020 діяльність НКРЕКП забезпечували сім членів, у тому числі Голова, з 01.07.2020 у зв'язку зі звільненням члена НКРЕКП Антонової О. О. – шість.

Згідно зі статтею 12 Закону № 1540 умови оплати праці членів НКРЕКП визначаються з урахуванням особливостей цього Закону.

Посадові оклади членам НКРЕКП встановлюються відповідно до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, визначеного законом про Державний бюджет України на відповідний рік: Голові НКРЕКП – 75; члену НКРЕКП – 60.

Голові та членам НКРЕКП з урахуванням їх особистого внеску можуть встановлюватись такі премії: місячна або квартальна премія за відмінне виконання службових обов'язків; за виконання окремих особливо важливих завдань. Рішення про встановлення премій членам та Голові НКРЕКП приймається на засіданні НКРЕКП відповідно до затвердженого НКРЕКП Положення про преміювання та з урахуванням особистого внеску Голови, члена НКРЕКП в загальний результат роботи.

Довідково. Статтею 7 Закону № 294 прожитковий мінімум на одну особу для працездатних осіб з 1 січня 2020 року визначено у розмірі 2102 гривні.

Здійснення інших видів виплат для Голови та членів НКРЕКП Законом № 1540 не передбачено.

Закони № 108 і № 117 також не містять підстав для здійснення Голові та членам НКРЕКП інших виплат. Так, частиною третьою статті 8 Закону № 108 встановлено: умови розміру оплати праці, зокрема, членів НКРЕКП, працівників її центрального апарату і територіальних органів визначаються законом. З 01.01.2020 розділом II Закону № 117 (пункти 3 та 4-1) передбачено, що норми і положення законів України, якими визначено розміри посадових окладів та інших складових оплати праці, грошового забезпечення працівників відповідних державних органів, застосовуються в порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України. До приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить Закону № 117. Зазначені положення не застосовуються до НКРЕКП.

Основні результати аудиту: інші результати

Дотримання законодавчих норм, недоліки

З 29.12.2019 абзацом другим частини першої статті 1 Закону № 1540 встановлено, що особливості спеціального статусу НКРЕКП обумовлюються завданнями і повноваженнями НКРЕКП та визначаються цим Законом, іншими актами законодавства і полягають, зокрема, в особливостях організації та порядку діяльності НКРЕКП, в особливому порядку призначення членів НКРЕКП та припинення ними повноважень, у спеціальних процесуальних засадах діяльності НКРЕКП та гарантії незалежності в прийнятті членами НКРЕКП рішень у межах повноважень, визначених законом, встановленні умов оплати праці членів та працівників НКРЕКП.

Отже, нормами Закону № 1540 визначено встановлення умов оплати праці членів та працівників НКРЕКП як цим Законом, так і іншими актами законодавства.

При цьому, частиною третьою статті 8 Закону № 108 встановлено: умови розміру оплати праці, зокрема, членів НКРЕКП, працівників її центрального апарату і територіальних органів визначаються законом. Згідно із Законом № 394 до НКРЕКП не застосовуються положення пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 422, яким встановлено, що з 1 січня 2020 року норми і положення законів України, якими визначені розміри посадових окладів та інших складових оплати праці, грошового забезпечення працівників державних органів, застосовуються в порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України. Застосування цієї правової норми унеможливило застосування актів Кабінету Міністрів України при встановленні умов оплати праці членів НКРЕКП.

Пунктом 7 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 889 визначено, що умови оплати праці працівників органів державної влади, інших державних органів, їх апаратів (секретаріатів), державних підприємств, установ та організацій, органів влади АР Крим, які на день набрання чинності цим Законом є державними службовцями і посади яких відповідно до цього Закону не є посадами державної служби, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Частиною третьою статті 3 Закону № 889 встановлено, що дія цього Закону не поширюється на голів та членів інших державних колегіальних органів.

Основні результати аудиту: інші результати

Дотримання законодавчих норм, недоліки

До 29.12.2019 відповідно до статті 1 Закону № 1540 НКРЕКП була постійно діючим незалежним державним колегіальним органом, мета діяльності якого – державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

З 29.12.2019 частину першу статті 1 Закону № 1540 викладено в новій редакції, згідно з якою НКРЕКП є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України. НКРЕКП – колегіальний орган, що здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

При цьому відповідні зміни до статті 3 Закону № 889 у зв'язку зі зміною статусу НКРЕКП не внесені. Отже, закони № 1540, № 108 і № 394 передбачають різні правові норми щодо встановлення умов оплати праці членів НКРЕКП, а застосування з 29.12.2019 Закону № 889 у цій частині належним чином не урегульовано. Наслідок зазначеного – колізія правових норм цих законів.

Аудит засвідчив: Голові та членам НКРЕКП на підставі Постанови № 304, якою передбачено відповідно до пункту 7 розділу XI Закону № 889 можливість здійснювати інші виплати, крім посадових окладів для керівних працівників, здійснено виплати надбавки за вислугу років, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та матеріальної допомоги на оздоровлення.

Основні результати аудиту: інші результати

Дотримання законодавчих норм, недоліки

У 2020 році використовувалися та обліковувалися в позабалансовому обліку НКРЕКП нематеріальні активи (881,7 тис. грн), отримані у 2015 році від ДП «Енергоринок» як програмна продукція ТОВ «ІС» за договором для забезпечення діяльності Координаційного центру із забезпечення запровадження нового ринку електричної енергії: система електронного документообігу на базі ІС: Підприємство 8.х для секретаріату Координаційного центру – 288,9 тис. грн; програмне забезпечення ІС-Бітрікс: внутрішній портал державної установи – 44,5 тис. грн; клієнтська ліцензія на 275 робочих місць для програмного забезпечення ІС Бітрікс: внутрішній портал державної установи – 90,7 тис. грн; клієнтська ліцензія на 100 робочих місць для ІС: Підприємство (програмна ліцензія) – 127,5 тис. грн; клієнтська ліцензія на 100 робочих місць для MS SQL Server 2014 Runtime для ІС: Підприємство 8 – 330,1 тис. гривень.

НКРЕКП не дотримано вимог рішень Ради національної безпеки і оборони України від 28.04.2017 та від 14.05.2020, введених у дію указами Президента України від 15.05.2017 № 133/2017 і від 14.05.2020 № 184/2020, щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), зокрема, до ТОВ «ІС» та заборони використання програмного забезпечення «ІС» державними підприємствами, установами і організаціями України.

На заміну програмного продукту ІС: Підприємство 8.х НКРЕКП у грудні 2020 року закуплено програмний продукт «Система електронного документообігу та автоматизації бізнес-процесів «Megapolis.DocNet» на 525 робочих місць»; замість системи управління базами даних MS SQL Server 2014 Runtime впроваджено PostgreSQL.

Основні результати аудиту: інші результати

Облікова політика та звітування

Під час аудиту здійснено оцінку прийнятності облікової політики та з'ясовано:

На виконання Закону № 996 наказом НКРЕКП від 10.10.2017 № 43-а (із змінами, внесеними наказом НКРЕКП від 10.01.2020 № 6-а) затверджено Положення про облікову політику в Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, яке в цілому відповідає Методрекомедаціям № 11.

Водночас це Положення не відповідає фактичному стану обліку основних засобів і потребує доповнення в частині визначення фактичних підгруп об'єктів основних засобів, які обліковуються на субрахунку 1013, відповідно до строків їх корисного використання. Зокрема, дані оборотно-сальдових відомостей обліку основних засобів на субрахунку 1013 та суми нарахованої амортизації свідчать, що строки корисного використання об'єктів основних засобів різні і становлять 50, 25 та 20 років, а у зазначеному Положенні для основних засобів субрахунку 1013 визначено лише один строк корисного використання – 50 років.

Розкриття інформації у фінансовій та бюджетній звітності

За результатами проведеного аудиту надано рекомендації щодо повноти розкриття інформації у фінансовій та бюджетній звітності відповідно до законодавчих вимог. Більш детальну інформацію про окремі недоліки фінансової звітності за 2020 рік наведено нижче.

Відповідно до форми № 5-дс залишок активів на початок 2020 року за субрахунком 021 «Активи на відповідальному зберіганні розпорядників бюджетних коштів» (код рядка 1321) становив 2603432,00 грн, надходження – 4243580,00 грн, вибуття – 4215277,00 гривні. Станом на 01.01.2021 залишок активів – 2631734,39 грн, у т. ч. нематеріальні активи, отримані від ДП «Енергоринок» за договором від 27.10.2015 № 1173-Г, – 745013,52 грн; матеріальні цінності, отримані від ДП «Енергоринок» за договором від 27.10.2015 № 1173-П, – 881692,41 гривні.

За умовами зазначених договорів НКРЕКП зобов'язується забезпечити використання нематеріальних активів та матеріальних цінностей згідно з їх призначенням для забезпечення діяльності Координаційного центру із забезпечення запровадження нового ринку електричної енергії. Після закінчення дії договорів НКРЕКП зобов'язується повернути нематеріальні активи та матеріальні цінності у схоронності з урахуванням нормального зносу. Термін дії договору від 27.10.2015 № 1173-Г – до 31.12.2016, договору від 27.10.2015 № 1173-П – не зазначено.

ДП «Енергоринок» не вживало заходів щодо повернення майна, що є предметом договорів. Встановлено факт використання отриманих від ДП «Енергоринок» нематеріальних активів та матеріальних цінностей на загальну суму 1626,7 тис. грн з метою забезпечення діяльності НКРЕКП, а не за їх призначенням згідно з предметом договорів.

Основні результати аудиту: інші результати

Розкриття інформації у фінансовій та бюджетній звітності

Внаслідок неприйняття відповідних управлінських рішень щодо своєчасного вибуття отриманого майна на позабалансовому субрахунку 021 НКРЕКП на кінець 2020 року у формі 5-дс завищено вартість активів загалом на 1626705,93 гривні.

Здійснені під час аудиту тестування виявили: до 18 договорів оренди нежитлових приміщень, в яких розташовані територіальні органи НКРЕКП, змін не внесено, але при цьому у рядку 1310 фінансової звітності НКРЕКП форми 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності за 2020 рік» зайво відображено надходження та вибуття орендованих основних засобів на суму вартості об'єктів – 2927760 грн, що є порушенням пункту 5 розділу III Стандарту 101.

За результатами аудиту ефективності виконання НКРЕКП повноважень з державного регулювання діяльності з виробництва, передачі, розподілу і постачання електричної енергії, проведеного у 2019 році (рішення Рахункової палати від 19.03.2019 № 6-2), встановлено заниження на 27379,5 тис. грн у бухгалтерському обліку НКРЕКП вартості основних засобів – земельних ділянок за адресою: м. Київ, вул. Смоленська, 19.

Через тривале оформлення нормативних документів у бухгалтерському обліку НКРЕКП станом на 01.01.2021 вартість земельних ділянок, які використовуються, занижено. Отже, дані фінансової звітності викривлено, що є порушенням вимог пункту 5 розділу III Стандарту 101. Так, занижено суму рядка 1001 «Первісна вартість основних засобів» у фінансовій звітності НКРЕКП форми № 1-дс «Баланс» станом на 01.01.2020 і 01.01.2021 та суму рядка 020 «Земельні ділянки» розділу I «Основні засоби» форми № 5-дс.

Виконання рекомендацій, наданих за результатами попереднього аудиту

Важливі питання, ідентифіковані під час попереднього аудиту

Більшість питань, ідентифікованих під час попереднього аудиту ефективності виконання НКРЕКП повноважень з державного регулювання діяльності з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії, є актуальною та невирішеною.

У 2019 році проведено аудит ефективності виконання НКРЕКП повноважень з державного регулювання діяльності з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії, звіт за результатами якого розглянуто і затверджено рішенням Рахункової палати від 19.03.2019 № 6-2.

Рішення Рахункової палати та звіт за результатами аудиту з рекомендаціями надіслано НКРЕКП (лист від 01.04.2019 № 02-992) для розгляду і реагування. Рекомендовано розробити та затвердити план заходів з усунення виявлених недоліків і порушень та інформувати Рахункову палату про стан його виконання, а також надано 11 рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків і порушень.

НКРЕКП листом від 26.04.2019 № 4755/15/7-19 повідомлено про затвердження наказом від 25.04.2019 № 15 Плану заходів щодо усунення виявлених під час аудиту Рахункової палати недоліків і порушень (далі – План заходів), який містить 22 заходи, терміни їх виконання і відповідальних осіб. Цим наказом передбачався щоквартальний аналіз підрозділами НКРЕКП стану виконання заходів, однак не передбачалося подальше інформування Рахункової палати.

Згідно з Планом заходів реалізація його основної частини мала завершитись до кінця 2019 року. Так, передбачено завершити виконання протягом II кварталу 2019 року – 11 заходів; протягом II–III кварталів 2019 року – одного заходу; протягом I півріччя 2019 року – одного; у IV кварталі – одного; протягом 2019 року – одного; протягом 2020–2021 років – одного; відповідно до визначених нормативно-правових документів – трьох заходів. Передбачено постійне виконання трьох заходів.

Аудитом підтверджено, що вжиті НКРЕКП заходи з виконання рекомендацій Рахункової палати і План заходів були формальними. Строки реалізації окремих заходів не дотримано. Зміни щодо коригування цих строків не вносилися. Передбачена наказом НКРЕКП від 25.04.2019 № 15 щоквартальна інформація щодо аналізу виконання Плану заходів та відомості щодо її узагальнення структурними підрозділами НКРЕКП відсутні.

НКРЕКП не виконано навіть половини рекомендацій Рахункової палати: із 11 рекомендацій реалізовано лише 3, частково здійснюються заходи щодо 4-х рекомендацій, не виконано – 4 (у т. ч. одну у зв'язку з втратою її актуальності внаслідок зміни законодавства).

Виконання рекомендацій, наданих за результатами попереднього аудиту

Під час попереднього аудиту у 2019 році Рахунковою палатою акцентовано увагу на тому, що в обліку НКРЕКП занижено вартість основних засобів і викривлено фінансову звітність, у тому числі щодо грошової оцінки земельної ділянки, розташованої за адресою: м. Київ, вул. Смоленська, 19.

Поточним аудитом встановлено: відповідно до Витягу з Держаного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права від 01.03.2021 (індексний номер 246390992) та Витягу із технічної документації про нормативну грошову оцінку земельної ділянки від 03.03.2021 № 3704/86-21 на баланс НКРЕКП 09.03.2021 оприбутковано та відображено в обліку земельну ділянку вартістю 41069241,72 грн і площею 5049 кв. м, розташовану за адресою: м. Київ, вул. Смоленська, 19.

Приміщення НКРЕКП загальною площею 592,2 кв. м не мають належним чином оформленої технічної документації, зокрема це приміщення за адресами:

м. Київ, проспект Голосіївський, 105 В (334,0 кв. м);

м. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 91 (150,8 кв. м);

м. Кропивницький, вул. Вокзальна, 72 (107,4 кв. м).

Земельні ділянки для обслуговування цих нежитлових приміщень в установленому законодавством порядку не відведено, зовнішні межі землекористування не визначено, правовстановлюючими документами на земельні ділянки НКРЕКП не володіє. У бухгалтерському обліку та фінансовій звітності НКРЕКП за 2020 рік вартість цих земельних ділянок не відображено.

Серед питань, ідентифікованих під час попереднього аудиту, також зазначено про несвоєчасне відображення в обліку сум міжнародної технічної допомоги та порушення вимог Порядку № 153.

Цей недолік мав місце і у 2020 році. Так, у порушення Порядку № 153 у 2020 році НКРЕКП знову не дотримано строків зарахування на баланс матеріальних цінностей міжнародної технічної допомоги і оприбутковано із затримкою:

на п'ять місяців – цінності на суму 118350,0 грн, отримані 22.07.2020 (кінцевий строк зарахування на баланс – 01.08.2020);

на один місяць – цінності на суму 707157,31 грн, отримані 19.11.2020 (кінцевий строк зарахування на баланс – 29.11.2020).

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Внутрішній контроль Під час проведення аудиту ідентифіковано недоліки внутрішнього контролю, найбільш значні з яких перелічено нижче:

Недолік	Сфера	Ідентифікований недолік	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Недоліки при нарахуванні та виплаті заробітної плати	Витрати на оплату праці	<p>У 2020 році систематично порушувалися вимоги частини четвертої статті 115 КЗпП та статті 21 Закону № 504 щодо дотримання термінів виплати заробітної плати за час відпустки (20693,9 тис. гривень). При звільненні 16 працівників НКРЕКП несвоєчасно здійснено розрахунки з ними на суму 866,4 тис. грн, що є порушенням вимоги частини першої статті 116 КЗпП.</p> <p>Через перевищення термінів надання/погодження подання для встановлення розміру премії працівникам НКРЕКП з порушенням пунктів 3.2, 3.3 і 3.4 розділу 3 Положення № 23-а та абзацу третього частини шостої статті 52 Закону № 889 у частині встановлення премій відповідно до затвердженого керівником Положення про преміювання встановлено та виплачено премій на суму 2278,2 тис. гривень.</p>	 	Не застосовується

 Високий ризик – основні питання, які варті уваги вищого керівництва об’єкта аудиту, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов’язані з недоліками внутрішнього контролю.

 Середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності.

 Низький ризик – проблеми більш незначного характеру, щодо яких необхідні вдосконалення.

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Внутрішній контроль Під час проведення аудиту ідентифіковано недоліки внутрішнього контролю, найбільш значні з яких перелічено нижче:

Недолік	Сфера	Ідентифікований недолік	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Недоліки при нарахуванні та виплаті заробітної плати	Витрати на оплату праці	Виплати заробітної плати за час відпустки та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань на суму 32231,4 тис. грн здійснено з порушенням Порядку № 100. НКРЕКП порушено вимоги статті 115 КЗпП та Колективного договору щодо дотримання термінів виплати заробітної плати і виплачено 6551,7 тис. грн у січні 2020 року на 5 днів пізніше.		Не застосовується

 Високий ризик – основні питання, які варті уваги вищого керівництва об'єкта аудиту, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю.

 Середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності.

 Низький ризик – проблеми більш незначного характеру, щодо яких необхідні вдосконалення.

Внутрішній контроль: недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитором

Внутрішній контроль Під час проведення аудиту ідентифіковано недоліки внутрішнього контролю, найзначущі з яких перелічені нижче:

Недолік	Сфера	Ідентифікований недолік	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Недоліки в обліку основних засобів	Нефінансові активи балансу	У порушення вимог Порядку № 153 НКРЕКП не дотримано строків зарахування на баланс матеріальних цінностей. На кінець 2020 року на Кт 1412 мали бути відображені амортизаційні відрахування на суму 9837,98 гривні. У фінансовій звітності за 2020 рік необхідно відобразити операційні витрати від амортизації на загальну суму 9837,98 грн, відкоригувати показники рядка 1002 форми 1-дс; рядка 2850 форми 2-дс; рядка 050 форми 5-дс.		Не застосовується
Неправильне відображення в обліку нефінансових активів	Нефінансові активи балансу	На кінець 2020 року мали бути відображені з рахунку 1812 на Дт 1113 – активи на суму 14725,43 грн; на Кт 1412 – амортизаційні відрахування (50 відс.) на суму 7362,72 грн з віднесенням їх із Дт 1412 на Кт 8014 «Амортизація». На кінець 2020 року у формі 1-дс показники рядка 1001 мали бути збільшені на 14725,43 грн; рядка 1002 – на 7362,72 грн; рядка 1000 – на 7362,71 грн; показники рядка 1050 – зменшені на 14725,43 гривні.		Не застосовується

 Високий ризик – основні питання, які варті уваги вищого керівництва об'єкта аудиту, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю.

 Середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності.

 Низький ризик – проблеми більш незначного характеру, щодо яких необхідні вдосконалення.

Внутрішній контроль: надані рекомендації

№ з/п	Назва	Сфера	Рекомендація	Реагування управлінського персоналу
1.	Відсутність нагляду за ефективністю внутрішнього контролю (Див. стор. 17)	Внутрішній контроль	Забезпечити удосконалення системи внутрішнього контролю, її функціонування у розрізі елементів, передбачених Постановою № 1062, спроможність здійснювати оцінку правильності складання бюджетної та фінансової звітності до її надання у відповідні державні органи. Забезпечити внутрішній аудит правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності.	Буде надано
2.	Витрати на оплату праці як основні елементи, що значно впливають на формування витрат (Див. стор. 18–20)	Витрати на оплату праці	Забезпечити дотримання вимог чинного законодавства щодо своєчасності здійснення розрахунків з працівниками при звільненні та надання заробітної плати за час відпустки. Дотримуватися вимог внутрішніх розпорядчих документів при встановленні премій.	-//-
3.	Витрати на оплату праці як основні елементи, що значно впливають на формування витрат (Див. стор. 20)	Витрати на оплату праці	Переглянути та узгодити з вимогами чинного законодавства норми внутрішніх порядків оплати праці, преміювання та умов Колективного договору, зокрема, внести зміни до Положення № 737, згідно з якими буде визначено механізм врахування особистого внеску Голови та членів НКРЕКП у загальний результат роботи НКРЕКП.	-//-
4.	Витрати на оплату праці як основні елементи, що значно впливають на формування витрат (Див. стор. 25-27)	Витрати на оплату праці	Вважаємо за доцільне запропонувати НКРЕКП ініціювати внесення змін до законів №№ 1540, 108, 394 і 889 з метою чіткого визначення умов оплати праці членів НКРЕКП.	-//-

Внутрішній контроль: надані рекомендації

№ з/п	Назва	Сфера	Рекомендація	Реагування управлінського персоналу
5.	Несвоєчасне зарахування на баланс матеріальних активів (Див. стор. 21)	Нефінансові активи балансу	Через несвоєчасне зарахування на баланс матеріальних активів у звітності за 2020 рік не відображено операційних витрат від амортизації на загальну суму 9837,98 грн, необхідно відкоригувати показники рядка 1002 форми 1-дс; рядка 2850 форми 2-дс; рядка 050 форми 5-дс.	Буде надано
6.	Неправильне відображення в обліку нефінансових активів (Див. стор. 22)	Нефінансові активи балансу	На кінець 2020 року мають бути відображені із субрахунку 1812 на Дт 1113 – активи на суму 14725,43 грн; на Кт 1412 – амортизаційні відрахування (50 відс.) на суму 7362,72 грн, що мали бути відображені з Дт 1412 на Кт 8014 «Амортизація». Необхідно відкоригувати на кінець 2020 року у формі 1-дс показники рядка 001, які занижено на 14725,43 грн; рядка 1002 – на 7362,72 грн; рядка 1000 – на 7362,71 грн; а також рядка 1050, які завищено на 14725,43 гривні.	-//-
7.	Значні залишки активів на відповідальному зберіганні на кінець звітного періоду (Див. стор. 23, 28)	Позабалансовий облік	У зв'язку із запровадженням в Україні з липня 2019 року нової моделі ринку електроенергії, відсутністю засідань Координаційного центру, ліквідацією ДП «Енергоринок» ініціювати припинення договорів, укладених з ДП «Енергоринок», з одночасним поверненням нематеріальних активів і матеріальних цінностей на суму 1626,7 тис. гривень.	-//-
8.	Облікова політика та звітування (Див. стор. 29)	Внутрішній контроль	Вжити заходів щодо вдосконалення власної облікової політики з урахуванням визначення фактичних підгруп об'єктів основних засобів відповідно до строків їх корисного використання.	-//-

Інші питання, які мають бути повідомлені

Незалежність

Незалежність Рахункової палати гарантується Законом України «Про Рахункову палату».

Між Рахунковою палатою та НКРЕКП немає жодних відносин, які можуть вплинути на об'єктивність та незалежність аудиту.

Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю

Питання, які відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю мали, але не були повідомлені НКРЕКП у Звіті або у Звіті про планування, відсутні.

Співпраця з іншими аудиторами

Цей аудит не вимагав співпраці з іншими аудиторами.
